[2022] 18 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 380

ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਸੀਤਾਰਾਮ ਦੰਡਨਾਇਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ

(2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2277)

ਅਗਸਤ 30, 2022

[ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਐਂਡ ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਕੋਡ, 2016: ਸੈਕਸ਼ਨ 7, 238ਏ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963- ਆਰਟੀਕਲ 137 - ਵਿੱਤੀ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ - ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ - ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਮੁੜ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਨਪੀਏ ਬਣ ਗਿਆ - ਵਿੱਤੀ ਲੈਣਦਾਰ-ਬੈਂਕ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਰਿਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਬੈਂਕ ਨੇ ਰਿਕਵਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਡੀਆਰਟੀ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 01.11.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਡੀ.ਆਰ.ਟੀ. ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ - ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ - ਐਨਸੀਐਲਟੀ ਦੁਆਰਾ 06.11.2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ – 50% ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰ - ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ ਨੇ ਐਨਸੀਐਲਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਐਕਟ, 1993 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਸਲ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਡੀਆਰਟੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 01.11.2016 ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ 17.06.2017 ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ" ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ - ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ, 1993.

ਦੇਨਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੀ ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ***(2021)*** **10 ਐਸਸੀਸੀ 330: 2021 (7) ਜੇਟੀ 405 - ਭਰੋਸੇਯੋਗ।**

ਦੇਨਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੀ ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2021) 10 ਐਸਸੀਸੀ 330: 2021 (7) ਜੇਟੀ 405 - ਨਿਰਭਰ

ਜੈਪੁਰ ਮੈਟਲਜ਼ ਐਂਡ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲਜ਼ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਜੈਪੁਰ ਮੈਟਲਜ਼ ਐਂਡ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2019) 4 ਐਸਸੀਸੀ 227: [2018] 14 ਐਸਸੀਆਰ 926;**

ਬਾਬੂਲਾਲ ਵਰਧਰ ਜੀ

ਗੁੱਜਰ ਬਨਾਮ ਵੀਰ ਗੁੱਜਰ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ **(2020) 15 ਐਸਸੀਸੀ 1;** *ਬੀ.ਕੇ. ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪਰਾਗ ਗੁਪਤਾ ਐਂਡ* ***ਐਸੋਸੀਏਟਸ*** **(2019) 11 ਐਸਸੀਸੀ 633: [2018] 12 ਐਸਸੀਆਰ 794;** *ਜਿਗਨੇਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ* **(2019) 10 ਐਸਸੀਸੀ 750: [2019] 12 ਐਸਸੀਆਰ 678;** *ਵਾਸ਼ਦੇਵ ਆਰ ਭੋਜਵਾਨੀ ਬਨਾਮ ਅਭਿਊਦਿਆ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ* **(2019) 9 ਐਸਸੀਸੀ 158: [2019] 12 ਐਸਸੀਆਰ 75;** *ਸੰਪਤੀ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਾਲ ਜੈਸਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ* **(2021) 6 ਐਸਸੀਸੀ 366: 2021 (7) ਜੇਟੀ 562;** *ਕੋਟਕ ਮਹਿੰਦਰਾ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏ. ਬਾਲਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ* **(2020) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 706;** *ਇਨੇਵੈਂਟਿਵ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਈਸੀਆਈਸੀਆਈ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ* **(2018) 1 ਐਸਸੀਸੀ 407: [2017] 8 ਐਸਸੀਆਰ 33 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[2018] 14 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 926	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 5**
[2018] 12 ਸਪੱਲ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ.796	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 10**
[2019] 12 ਸਪਲਿ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 678	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 11**
[2019] 12 ਸਪਲਿ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 75	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 13**
[2021] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 330	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 17**
[2017] 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 33	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 19**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2277.

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ 02.03.2021 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2020 ਦੀ ਅਪੀਲ (ਏ.ਟੀ.) (ਇੰਸ.) ਨੰਬਰ 90 ਵਿੱਚ।

ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੁਸੁਮ ਲਤਾ, ਮਹੇਸ਼ ਕੇ ਚੌਧਰੀ, ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਚੌਧਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਸ਼ਮਾ ਦਾਸ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਰਾਹੁਲ ਟੋਟਾਲਾ, ਰੋਹਿਤ ਅਨਿਲ ਰਾਠੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

<u>ਆਰਡਰ</u>

1. ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ *(ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਐਨਸੀਐਲਟੀ")* ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਐਂਡ ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਕੋਡ, 2016 *(ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਆਈਬੀਸੀ")* ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ *(ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ")* ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕ੍ਰੈਡੀਟਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਹੁਲ ਟੋਟਾਲਾ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਈਬੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਤਹਿਤ ਮੈਸਰਜ਼ ਜੈਲਕਸ਼ਮੀ ਸ਼ੂਗਰ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੈ, ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ***(i)*** ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 07.05.2010 ਅਤੇ 28.09.2010 ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਕਰਜ਼ਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ***(ii)*** 17.09.2011 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਿਆਦ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ***(iii)*** ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 31.03.2013 ਨੂੰ ਐਨਪੀਏ ਬਣ ਗਿਆ; ***(iv)*** ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਿਕਿਓਰਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਤਹਿਤ 30.04.2013 ਨੂੰ ਮੰਗ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ; ***(v)*** ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ 03.07.2014 ਅਤੇ 17.06.2017 ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ; ***(vi)*** ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰਿਕਵਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਡੀਆਰਟੀ, ਪੁਣੇ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ 2014 ਦੇ ਓ.ਏ. ਨੰਬਰ 185 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ; ***(vii)*** ਕਿ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਡੀਆਰਟੀ, ਪੁਣੇ ਦੁਆਰਾ 01.11.2016 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ @16.25% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ (ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਸਮੇਤ ਲਗਭਗ 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ; ***(viii)*** 13.08.2019 ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ 108,34,33,364.19 ਰੁਪਏ ਸੀ; ਅਤੇ ***(ix)*** ਕਿ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 04.01.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. 06.11.2019 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਐਨਸੀਐਲਟੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 7 ਆਈਬੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਟ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦਾ 50% ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ, ਪ੍ਰਮੋਟਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 02.03.2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ ਨੇ ਐਨਸੀਐਲਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਿੱਤੀ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ

ਸੀਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਵਿੱਤੀ ਲੈਣਦਾਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹੈ.

5. ਐਨ.ਸੀ.ਐਲ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਧਾਰਾ 7 ਆਈਬੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। **ਜੈਪੁਰ ਮੈਟਲਜ਼ ਐਂਡ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲਜ਼ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਜੈਪੁਰ ਮੈਟਲਜ਼ ਐਂਡ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ.1**

6. ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਐਨ.ਸੀ.ਐਲ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ***ਬਾਬੂਲਾਲ ਵਰਧਰਜੀ ਗੁਰਜਰ ਬਨਾਮ ਵੀਰ ਗੁੱਜਰ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ*** ਹੋਰ ਧਿਰਾ[2] ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੋ 10.10.2019 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਡਿਫਾਲਟ (ਐਨਪੀਏ) ਦੀ ਮਿਤੀ 31.03.2013 ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ। 17.06.2017 ਨੂੰ ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬੈਲੇਂਸ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਹੈ।

6. ਪਰ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਆਈਬੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (1) ਵਿੱਤੀ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ "ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਡਿਫਾਲਟ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ***ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣਦਾਰ ਬਲਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।*** ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 7 (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

7. ਆਈਬੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (12) ਵਿੱਚ *"ਡਿਫਾਲਟ"* ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ *"ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ*

---

[1] (2019) 4 ਐਸਸੀਸੀ 227

[2] (2020) 15 ਐਸਸੀਸੀ 1

ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

8. 2018 ਦੇ ਐਕਟ 26 ਦੁਆਰਾ, ਆਈਬੀਸੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 238ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਐਜੂਡੀਕੇਟਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਆਈਬੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ।

9. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਬੀਸੀ, 2016 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਧਾਰਾ 4 ਤੋਂ 32, ਧਾਰਾ 60 ਤੋਂ 77, ਧਾਰਾ 198, 231 ਅਤੇ 236 ਤੋਂ 238 01.12.2016 ਨੂੰ ਐਸਓ ਨੰਬਰ 3594 (ਈ) ਮਿਤੀ 30.11.2016 ਰਾਹੀਂ ਲਾਗੂ ਹੋਈ।

10. 2018 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 26, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 238ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, 06.06.2018 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ***ਬੀ.ਕੇ. ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪਰਾਗ ਗੁਪਤਾ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ*** [3]ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਆਈਬੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7/9 ਤਹਿਤ 01.12.2016 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 06.06.2018 ਤੱਕ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਬੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (37) ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 2013 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਈਬੀਸੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 408 ਅਤੇ 424 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 433 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 2013 ਵਿੱਚ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 238 ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 137, ਜੋ "ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ" ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਅਨੁਪਾਤ **ਵਿੱਚ ਬੀ.ਕੇ. ਵਿਦਿਅਕ ਸੇਵਾਵਾਂ** (ਸੁਪਰਾ), ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ **ਗਿਆ ਜਿਗਨੇਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ** ਹੋਰ ਧਿਰਾ[4] ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ/ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਥਾਪਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ

---

[3] (2019) 11 ਐਸਸੀਸੀ 633

[4] (2019) 10 ਐਸਸੀਸੀ 750

ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ **ਜਿਗਨੇਸ਼ ਸ਼ਾਹ** (ਸੁਪਰਾ)। ਉਹ ਹਨ: ***(i)*** ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੋ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ; ਅਤੇ ***(ii)*** ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸਮਾਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ।

11. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ **ਜਿਗਨੇਸ਼ ਸ਼ਾਹ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਸੀ **ਬਾਬੂਲਾਲ ਵਰਧਰਜੀ ਗੁਰਜਰ** (ਸੁਪਰਾ), ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਆਇਆ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਆਈਬੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਗਿਰਵੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 32 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ:

> "32. ਜਦੋਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 238-ਏ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਇਨੇਵੈਂਟਿਵ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਬੀਕੇ *ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਸਵਿਸ ਰਿਬਨਜ਼, ਕੇ ਸ਼ਸ਼ੀਧਰ, ਜਿਗਨੇਸ਼ ਸ਼ਾਹ, ਵਸ਼ਦੇਵ ਆਰ ਭੋਜਵਾਨੀ, ਗੌਰਵ ਹਰਗੋਵਿੰਦਭਾਈ ਦਵੇ ਅਤੇ ਸਾਗਰ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੰਤਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ*:
>
> (ਏ) ਇਹ ਜ਼ਾਬਤਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ;
>
> (ਬੀ) ਕਿ ਸੀਆਈਆਰਪੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ;
>
> (ਸੀ) ਜ਼ਾਬਤੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਂਬੱਧ ਹਨ;
>
> (ਡੀ) ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਸੀਆਈਆਰਪੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 137 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੈ;
>
> (ਈ) ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਪੀ. ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਹੈ, ਭਾਵ,

ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਡਿਫਾਲਟ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ;

(**ਐੱਫ**) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਡਿਫਾਲਟ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਰਜ਼ਾ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(**ਜੀ**) ਜੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਫਾਈਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(**ਐੱਚ**) ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਗਿਰਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 62 ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਇਹ ਇਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਰਵੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ **ਬਾਬੂਲਾਲ,** ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ। ਹਾਲਾਂਕਿ **ਜਿਗਨੇਸ਼ ਸਿੰਘ** ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ *"ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਮਾਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ"*, **ਬਾਬੂਲਾਲ** (2 ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਨਪੀਏ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ **ਵਾਸ਼ਦੇਵ ਆਰ ਭੋਜਵਾਨੀ ਬਨਾਮ ਅਭਿਊਦਿਆ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ**[5]

13. ਪਰ **ਵਾਸ਼ਦੇਵ ਆਰ. ਭੋਜਵਾਨੀ** (ਸੁਪਰਾ) ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ 1999 ਵਿੱਚ ਐਨਪੀਏ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 2001 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਧਾਰਾ 7 ਆਈਬੀਸੀ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 2017 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ***ਵਾਸ਼ਦੇਵ ਆਰ. ਭੋਜਵਾਨੀ*** ਜਦੋਂ 24.12.2001 ਦਾ ਰਿਕਵਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, *ਉਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲੱਗਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ*

14. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ***ਵਾਸ਼ਦੇਵ ਆਰ ਭੋਜਵਾਨੀ,*** ਕਿ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਐਨਪੀਏ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਇਸ ਲਈ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਨੋਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ***ਬਾਬੂਲਾਲ,*** **ਜਿਗਨੇਸ਼ ਸ਼ਾਹ** ਦੇ ਪੈਰਾ 21ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ***ਬਾਬੂਲਾਲ*** ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਬੱਦਲ

---

[5] (2019) 9 ਐਸਸੀਸੀ 158

ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ***ਸੰਪਤੀ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਾਲ ਜੈਸਵਾਲ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ[6],*** ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ।

15. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ***ਦੇਨਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਸੀ ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ ਰੈਂਡੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 7 ਉਹ ਬਾਬੂਲਾਲ*** ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ***ਦੇਨਾ ਬੈਂਕ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 105 ਤੋਂ 107 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"105. ਬਾਬੂਲਾਲ ਵਰਧਰਜੀ ਗੁਰਜਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 8-7-2011 ਐਨਪੀਏ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਾਰੀਖ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

106. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

107. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਜੋ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੀ. ਸੁਧੀਸ਼ ਪਾਈ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਰਵਉੱਚਤਾ-ਏ ਰੀਵਿਊ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ,

> "ਨਿਆਂਇਕ ਬਿਆਨ/ਐਲਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਲੰਬੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮਝਾਉਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ। ਜੱਜ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ"

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ *ਸੇਸ਼ ਨਾਥ ਸਿੰਘ* ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

---

[6] (2021) 6 ਐਸਸੀਸੀ 366

[7] (2021) 10 ਐਸਸੀਸੀ 330

16. ***ਦੇਨਾ ਬੈਂਕ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ***ਕੇਟਕ ਮਹਿੰਦਰਾ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਏ. ਬਾਲਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ*** 8 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦੇਨਾ ਬੈਂਕ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (22) ਅਤੇ (22ਏ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ, 1993 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀਆਰਟੀ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ (6), (10), (11) ਅਤੇ (12), ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਧਾਰਾ (7) ਅਤੇ (8), ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ ਆਈਬੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (1 ਏ) ਵੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ***ਕੇਟਕ ਮਹਿੰਦਰਾ ਬੈਂਕ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਡੀਆਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਵਰੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀਆਈਆਰਪੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

17. ਇਸ ਲਈ, ***ਦੇਨਾ ਬੈਂਕ*** ਅੱਜ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਲਡ ਰੱਖਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ, 1993 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ਾ ਵਸੂਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 01.11.2016 ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 17.06.2017 ਨੂੰ ਬੈਲੇਂਸ ਐਂਡ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 137 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ***"ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ"*** ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਸਿਰਫ ***ਬਾਬੂਲਾਲ*** 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

18. ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਈ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

19. ਨਿਰੰਤਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਪੀ. ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਕੇ, ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਟੀਮ (ਰੈਜ਼ੋਲੂਸ਼ਨ ਬਿਨੈਕਾਰ) ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਈਬੀਸੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਲਈ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਇੱਕ ਚੱਲ ਰਹੀ ਚਿੰਤਾ ਵਜੋਂ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹੇ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ **ਇਨੇਵੈਂਟਿਵ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਈਸੀਆਈਸੀਆਈ ਬੈਂਕ ਅਤੇ** ਹੋਰ ਧਿਰਾ [9] *"... ਇਸ ਲਈ, ਕੋਡ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ*

---

8 2020) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 706

9(2018) 1 ਐਸਸੀਸੀ 407

ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹੱਲ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ" (ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 33)

20. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਈਬੀਸੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਿੱਤੀ / ਸੰਚਾਲਨ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਸੀਆਈਆਰਪੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਬਲਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਬਚਣ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ. ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ/ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਲੈਣਦਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਚਿੰਤਾ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਆਈਬੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਸੀ।

21. ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਦੂਜੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਜੋ ਸੂਟਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ 10 ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ:-

(i) ਖਾਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ;

(ii) ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ;

(iii) ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ;

(iv) ਫਰਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ;

(v) ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ;

(vi) ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ;

(vii) ਟੋਰਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ;

(viii) ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ;

(ix) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ; ਅਤੇ

(x) ਉਹ ਸੂਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

22. ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਤੀਜੀ ਵੰਡ

ਐਕਟ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਗ -1 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ -2 ਹੋਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ।

23. ***ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਈ, ਉਪਾਅ ਟੀਚਾ ਪੋਸਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਜਾ ਸਾਈਨ ਪੋਸਟ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ.*** ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਈਬੀਸੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਈਨ ਪੋਸਟ ਅਰਥਾਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਤੀ / ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਲੈਣਦਾਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਟੀਚਾ ਪੋਸਟ ਅਰਥਾਤ ਉਪਾਅ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਲਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਵਾਲ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਵਸੂਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇੱਕ ਟਨ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾੜੇ ਪੈਚਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

24. ਹੁਣ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਆਈਬੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਨਸੀਐਲਏਟੀ ਦੇ ਮਿਤੀ 02.03.2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ

(ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ: ਤਮੰਨਾ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016